

Posudek diplomové práce

Plíčková, Helena, *K společenskému postavení židovské menšiny v Německu v letech 1871-1890*

Diplomová práce

FF UK, Ústav světových dějin, Seminář novověkých dějin

Praha 2011, 201 s. rkp.

Diplomová práce Heleny Plíčkové analyzuje nesmírně složitou tematiku společenského postavení židovské komunity po vzniku sjednoceného Německa a sleduje osudy německých Židů do nástupu Viléma II. na německý trůn, přičemž přesvědčivě zdůvodňuje, že se jednalo o důležitý zlom i pro postavení židovské menšiny v Německu. Plíčkové rozbor je nesmírně cenným příspěvkem nejen k dějinám židovské minority v Německu, ale díky četným komparacím s většinovou společností též k sociálním dějinám sjednoceného Německa od jeho počátku v roce 1871. Je potřeba zdůraznit, že takto podrobně se tomuto tématu v české historiografii ještě nikdo nevěnoval a v tomto smyslu lze konstatovat, že se jedná o práci novátorskou, navíc nesmírně kvalitně zpracovanou. Velmi cenné jsou také Plíčkové metodologické poznámky, založené na hlubokém studiu starší a nejnovější odborné literatury. Svoje poučené analýzy a interpretace zakládá autorka na rozboru úctyhodného množství primárních a sekundárních zdrojů. Velmi cenné pro zpracování diplomové práce se ukázalo i to, že Plíčková byla v kontaktu s významnými univerzitními a vědeckými pracovišti, jež se touto problematikou zabývají.

Diplomantka rozdělila práci do čtyř velkých kapitol, které dále člení do dílčích podkapitol. Tematická struktura byla pro cíle, které si autorka postavila, zvolena velmi vhodně. Hlavním úkolem Heleny Plíčkové bylo objasnit otázku, jak se německo-židovská menšina lišila od většinové společnosti, jakými standardy se řídila německo-židovská rodina, jaké dopady na ni měly tehdejší společensko-hospodářské poměry, jak se vyrovnávala s antisemitskými útoky, jak vnímala sama sebe zejména ve vztahu k německému státu a jak nahlížela židovské přistěhovalce z východní Evropy. Tyto klíčové otázky se Plíčkové rozpadají do velkého množství podotázek, které postupně ve své práci velmi kvalitně analyzuje, díky čemuž může předložit ucelené a výborně zdůvodněné závěry. Po úvodní vstupní kapitole, v níž celkově rozebírá německou a židovskou společnost po vzniku

německého státu, se v dalších kapitolách v dílčích analýzách soustřeďuje na klíčové aspekty společenského postavení židovsko-německé společnosti – na rodinu, vzdělání, zaměstnání a společenskou, případně politickou angažovanost.

Lze jistě souhlasit i s obecnými závěry, k nimž Plíčkové dospěla – že se německo-židovská menšina identifikovala až na drobné výjimky s hodnotami měšťanské společnosti (většina z Židů patřila ke střední vrstvě), že navzdory antisemitismu přetrvávala důvěra v německý stát a politicky zůstávali Židé liberály, že i u nich se začal projevovat vypjatý patriotismus – cítili se být „Němci židovského vyznání“; tento patriotismus se projevoval jednak jejich negativním postojem k příslušníkům slovanských menšin, ale též k tzv. Ostjuden, vůči nimž se velmi ostře vymezovali a považovali je za necivilizované.

Plíčkové práce se, jak jsem již výše poznamenal, opírá o velké množství klíčových pramenů a odborné literatury – množství prostudovaných materiálů budí oprávněný respekt. Autorka předložila vynikající analýzu, její práce s dobovými prameny (zmínil bych zejména tzv. ego-dokumenty) a sekundární literaturou vykazuje prvky vyspělého přístupu a jako takovou ji také hodnotím. Také formální a stylistická stránka Plíčkové práce je navzdory několika překlepům a stylistickým neobratnostem na velmi vysoké úrovni a vysoce překračuje obecný standard prací odevzdávaných na FF UK. Autorku lze též pochválit za výtečně zpracovaný poznámkový aparát, který nabízí dalším badatelům velké množství inspirace pro další, třeba i dílčí studie.

Diplomová práce Heleny Plíčkové patří k nejkvalitnějším studentským počínům a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **v ý b o r n ě**.

Současně navrhuji, aby byla Plíčkové práce vzhledem ke své kvalitě doporučena k uznání jako práce rigorózní, tj. jako práce, po jejíž úspěšné obhajobě a po složení státní rigorózní zkoušky bude autorce udělen titul PhDr.

V Liberci 9. září 2011

PhDr. Stanislav Tumis, M. A., Ph.D.

Ústav slavistických a východoevropských studií FF UK Praha

Ústav světových dějin FF UK Praha